

**HOLY CROSS UNIVERSITY,
FACULTY OF LIBERAL ARTS AND EDUCATION**

INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE
**ACTUAL QUESTIONS AND PROBLEMS
OF DEVELOPMENT OF SOCIAL SCIENCES**

June 28-30 // 2016

Proceedings of the Conference

**Kielce
2016**

Some aspects of the National Anti-Corruption Bureau of Ukraine work Fuhlevych Kateryna	55
Політико-правовий статус діаспоральних утворень у суспільствах різного типу Шахно Ю. Л.	58
Политика в отношении нейтральных государств Европы в период холодной войны Широв М. А.	61
Вплив Дмитра Донцова на націоналістичний рух у міжвоєнній Польщі Шліхта І. В.	64
ACTUAL PROBLEMS OF PSYCHOLOGY	
Stres i sytuacje trudne w pracy zawodowej funkcjonariuszy zakładów karnych Mazur Eliza	68
Zachowania rytualne piłkarek a ich poczucie kontroli Rutkowska Katarzyna, Rut Anna	75
Some peculiarities of using coaching technologies in the process of forming the positive I – conception of the future practical psychologist Averina Kateryna, Varina Hanna	84
Особливості організації часу життя в студентському віці Бабатіна С. І.	87
Conscious care about yourself as an indicator of personal maturity Baranova Svitlana	90
Professional thinking of specialists in the field of software engineering Bardus Iryna	94
Проблемно-символічний підхід до феномена самотності Башмакова О. В.	96
Фактор «професійного вигорання» у суднових офіцерів торговельного флоту Безлуцька О. П.	99
Часова перспектива студентської молоді в кризових умовах розвитку суспільства Білоус Р. М., Охріменко В. О.	101
Психологія особистісного становлення керівників органів та підрозділів МВС України Бойко-Бузиль Ю. Ю.	105
Психодинамічні засади підготовки майбутніх психологів Бугерко Я. М.	108
Методологічні та теоретичні основи професіографічного модельовання соціальної взаємодії Булгакова О. Ю.	111

Гендерні стереотипи: споживачки ін'єкційних наркотиків проти співробітників ВІЛ-сервісних організацій Варбан М. Ю., Варбан Є. О.	113
Вікові особливості етнокультурних стереотипів у характеристиках особистості українців Васюк К. М.	116
Личностно-значимые паремии в визуальном коде сновидения: случай из психоаналитической практики Великодная М. С.	119
Virtual learning environments creation fundamentals Vereitina Iryna	122
Подолання наслідків медіатравматизації в сучасному українському суспільстві засобами арт-терапії Вознесенська О. Л.	124
Психолого-педагогічне консультування неповнолітніх груп ризику в системі освіти Німеччини Вольнова Л. М.	127
Szkolenie w formie retorycznych umiejętności przyszłych psychologów Garkusha Inessa	130
Sposoby optymalizacji przygotowania studentów-psychologów we wyższym edukacyjnym zakładzie do spełnienia prac naprawczych z dziećmi przedszkolnego wieku Honcharovska Galina	132
Теоретичні аспекти вивчення суб'єктності в юнацькому віці Гріньова О. М.	135
Негативний вплив перфекціонізму на професійну діяльність особистості Грубі Т. В.	138
Застосування технологій RPT у формуванні психологічної компетентності в публічному управлінні Гурієвська В. М.	141
Позитивна соціальна взаємодія як засіб досягнення суб'єктивного соціального благополуччя Данильченко Т. В.	144
Особливості емоційної креативності жінок із різним рівнем задоволеності шлюбом Дерев'яно С. П.	148
Проявления интерперсонального стиля речевого имиджа Дудка Т. Н.	150
Практика осознанности как стратегия развития когнитивных процессов: анализ результатов эксперимента Дьяков Д. Г., Слонова А. И.	153

ва: автореф. дис. на здоб. наук. ступеня канд. психол. наук за спеціальністю 19.00.07 – педагогічна та вікова психологія. – К., 2008. – 24 с.

2. Бойко-Бузиль Ю.Ю. Проблема професійно-особистісного становлення керівника Міністерства внутрішніх справ / Ю.Ю. Бойко-Бузиль // Вісник Одеського Національного університету. – Том 19. – Випуск 2 (23). – Серія «Психологія». – Одеса: «Астропринт», 2014. – С. 43-52.

3. Шайкова М.В. Професіональне становлення и развитие личности руководителя ОВД / М.В. Шайкова // Психопедагогика в правоохранительных органах. – 2004. – № 1(21). – С. 31-33.

ПСИХОДИНАМІЧНІ ЗАСАДИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ

Бугерко Я. М.

кандидат психологічних наук, доцент,

докторант кафедри психології і педагогіки

*Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова
м. Київ, Україна*

Інтеграція національної освіти в європейський освітній простір ставить нові вимоги щодо підготовки конкурентоздатного фахівця з високим рівнем професіоналізму, здатного до особистісного самовдосконалення та професійного саморозвитку. Вимоги до компетентності, поведінки, культури, наявності необхідних професійно важливих якостей у фахівців-практиків і, відповідно, до рівня їх професійної та особистісної підготовки в системі вищих навчальних закладів з кожним роком зростають і це цілком закономірно, оскільки саме від загальноособистісного розвитку залежать результати і наслідки професійної діяльності майбутніх фахівців.

Студентський вік є важливим періодом особистісного й професійного самовизначення молодої людини. Варто зазначити, що саме під час навчання розвиваються різні аспекти психіки студентів, формується особистість майбутнього спеціаліста в цілому, молода людина починає відчувати себе суб'єктом, що пізнає, здатним думкою осягнути існуючу й уявлювану дійсність, контролювати власні психічні та поведінкові стани, керувати ними.

Зазначене особливо важливе в професії майбутнього психолога. Практична психологія – особлива галузь знань, у якій без належного формування особистісних характеристик та корекції деструктивних проявів особистості неможлива фахова майстерність. Професіоналізм психолога-практика потребує належного самопізнання, розвитку особистісних характеристик та духовних якостей. Психологічна практика – це діяльність, в якій, за визначенням М. Савчина, головною метою є вплив суб'єкта на об'єкт. Вона «поєднує психопрактичну діяльність (активність суб'єкта) і об'єкт практики (сферу докладання суб'єктної активності)» [2, с. 185]. Для всіх психологічних практик спільним є психопрактичні аспекти і динамічний зміст. Сучасна психологічна практика має справу з індивідуальністю людини і зосереджується на контекстуальних сенсах люд-

ської діяльності. Водночас теоретичне знання академічної психології часто вступає в конфлікт з емпіричним знанням, а тому психологічна практика надає перевагу гетерогенним і якісним знанням повсякденного життя, що набуває достовірності в особистому досвіді.

Найбільш ефективно формування навиків самоаналізу, розвиток особистісно-професійних якостей та духовного потенціалу особистості відбувається у психокорекційній практиці глибинного спрямування в руслі психодинамічної теорії академіка НАПН України Т. С. Яценко. Психодинамічний підхід полягає у цілісному баченні психіки людини в системних взаємозв'язках свідомої і несвідомої сфер та синтезі теоретичних парадигм, сформованих у процесі психологічної практики. Адекватним цілісному й системному пізнанню психіки методом є активне соціально-психологічне пізнання (АСПП) [2]. В цьому методі зінтегровано глибинно-психологічні знання, що сприяють особистісній психокорекції учасників навчання. Це, своєю чергою, підвищує ефективність підготовки психологів-практиків. Завдяки глибинному спрямуванню вдається нівелювати деструктивні, агресивні вияви суб'єкта, виявити внутрішні суперечності особистісних проблем, гармонізувати внутрішній світ особистості що, своєю чергою, сприяє духовному розвитку майбутнього фахівця. Сама по собі вища освіта ще не гарантує ні високого рівня моральної вихованості, ні духовності. Розуміючи духовність майбутнього фахівця як інтегративну професійно значущу якість особистості, що характеризується орієнтацією на духовні цінності культури в особистісному саморозвитку та міжособистісній взаємодії, відмітимо важливість створення спеціального психокорекційного середовища освітнього процесу, яке повинно створювати відповідні умови для самореалізації духовних сил особистості [1].

З огляду на зазначене, важливим в підготовці майбутнього психолога-практика є узгодженість теоретико-методологічного базису глибинного пізнання з інструментально-методичним його забезпеченням. Система активного соціально-психологічного пізнання спрямована на створення оптимальної психодинамічної моделі діагностико-корекційної, аналітико-діалогічної роботи психолога з респондентом. Результати проведення груп АСПП показали позитивні зміни у внутрішній гармонізації психіки майбутніх психологів, які стосуються загально-особистісних, індивідуальних і особистісно-професійних аспектів. Загальноособистісні зміни зумовлені асиміляцією групових принципів роботи: прийняття іншої людини (водночас і самого себе) таким, яким вони є, щирість, аналіз поведінки іншого (одночасно із самоаналізом) в ситуації «тут і зараз», відсутність критики (і самокритики), формування навичок «бути в ситуації» і «над нею», децентрація уваги, перетворення себе в об'єкт дослідження, послаблення тенденцій до «імпотування власної психіки» і «до психологічної смерті».

Що стосується ідивідуально-особистісних змін учасників АСПП, то слід відмітити, що динаміка розвитку психіки каталізується процесом позитивної дезінтеграції та вторинної інтеграції на вищому рівні психічного розвитку суб'єкта. Це пов'язано з виявленням імплікативного порядку психіки, що сприяє діагностиці особистісних проблем майбутнього психолога. Особистісно-професійні зміни задаються загальною психодинамічною лінією

творчого поєднання методів з метою наближення інструментарію роботи до потреб процесу.

Водночас зазначимо, що процес АСПП забезпечує стимулювання розвитку емпатії, сенситивності, інтуїції, умінь самоаналізу (саморефлексії) і поглибленого аналізу поведінки. Такого роду заняття сприяють розвитку у майбутнього психолога здібностей до процесуальної психодіагностики в єдності з корекцією. Проходження занять в зазначених групах показало зростання у майбутніх психологів таких показників особистісного росту як відкритість для нового досвіду, увага до спонтанності поведінки, превалювання об'єктивності в оцінці поведінки іншої людини над проектно-емотивною реакцією, соціальну активність, адекватність соціально-перцептивного сприйняття (адаптивність), послаблення стереотипності і автоматизованості поведінки, зниження депресивно-регресивних тенденцій, розвиток здатності до розкриття власної креативності в спілкуванні, що пов'язано зі зниженням активності моргидної (руйнівної) енергії і розширення можливостей актуалізації енергії лібідо, що в значній мірі сприятиме майбутній професійній самореалізації психолога-практика [3, с. 16].

АСПП охоплює той аспект професійної підготовки, який випадає з поля уваги академічно-орієнтованих програмних курсів, спрямованих на засвоєння стандартних (класичних) знань. Проходження глибокої корекції дає імпульс прагненням студентів до особистісних змін, оволодіння навичками професійно-пізнавального проникнення вглибини психіки, як власної, так і інших учасників АСПП, дозволяє не тільки чітко визначити проблеми професійної підготовки студента-психолога, пов'язані з його особистісним вдосконаленням, але і намічає шляхи нівелювання деструктивних утворень, породжених негараздами минулого досвіду, особливо дитячого періоду розвитку. Психодинамічна теорія і розроблений на її основі метод АСПП органічно вбудовуються в загальну програму вузівської підготовки психологів до діагностико-корекційної практичної роботи, розширюючи горизонти їх особистісного зростання, сприяють розвитку рефлексивного інтелекту та духовного потенціалу особистості.

Література:

1. Бугерко Я. М. Освітня діяльність як чинник розвитку духовної культури особистості студента / Я. М. Бугерко // Вісник післядипломної освіти: зб. наук. пр. / Ун-т менедж. освіти НАПН України. – К. : АТОПОЛ, 2014. – С. 221-229.
2. Савчин М. В. Духовна парадигма психології : Монографія / М. В. Савчин. – К.: Академвидав, 2013. – 252 с.
3. Яценко Т.С. Концептуальні засади і методика глибокої психокорекції : Підготовка психолога-практика: Навч. посіб. / Т. С. Яценко, Б. Б. Іваненко, С. М. Авраменко та ін.; за ред. Т. С. Яценко. – К.: Вища школа, 2008. – 342 с.
4. Яценко Т. С. Методология глубинно-коррекционной подготовки психолога : Монография / Т. С. Яценко, А. В. Глузман. – Днепропетровск : Изд-во «Инновация», 2015. – 396 с.

МЕТОДОЛОГІЧНІ ТА ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРОФЕСІОГРАФІЧНОГО МОДЕЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ВЗАЄМОДІЇ

Булгакова О. Ю.

доцент кафедри соціальної роботи та кадрового менеджменту
Одеського національного політехнічного університету
м. Одеса, Україна

Розглядаючи методологію як систему принципів і способів організації і побудови теоретичної і практичної діяльності [1, с. 209], а теорію – як теоретичну модель реальності – гіпотетичні припущення про теоретичну суть об'єкту вивчення [2, с. 677], які необхідні для розгортання необхідної системи понять [2, с. 678], ми маємо навести перелік методологічних принципів, в яких відображено наше загальне уявлення про соціальну взаємодію: а) принципи динамічного розгортання суб'єкта у послідовності функцій, функціональної конкретизації та суб'єктної гомогенності) [3, с. 15]; б) теоретична модель соціальної взаємодії може бути зображена у наступних формулюваннях. складним багатоаспектним інтерактивним явищем соціальних відносин, єдністю зовнішніх (культури діячів), внутрішніх (Я-концепції, особистісного смислу, мотиву, мети, дії,) і процесуальних факторів (переходом діяча як монособ'єкта до діадно-суб'єктних та полісуб'єктних відношень) [3, с. 90].

Будь-яка спроба відтворити психологічні особливості соціальної взаємодії у лабораторному експерименті неминує натрапляє на питання про те, наскільки вона відповідає характеристикам «не лабораторної» взаємодії. Якщо в лабораторному експерименті наша увага була зосереджена виключно на визначенні того, як саме відбувається перетворення окремих Я-суб'єктів у діадній системі «суб'єкт – суб'єкт» на Ми-суб'єкт, то при переході до більш великих систем ми повинні відповісти на питання про професійний та соціальний (соціумний) контекст, в якому відбувається соціальна взаємодія.

На нашу думку, професійний контекст можна відобразити, звернувшись до професіографічного опису професії (у нашому випадку – до соціономічних професій) з урахуванням вимог, які забезпечують людині можливість успішно виконувати свої професійні обов'язки. Розглядаючи професію як складну систему завдань, виконання яких тим чи іншим чином відтворює соціальні, соціально-економічні, історичні, технічні, технологічні, правові, гігієнічні, психологічні, психофізіологічні, соціально-психологічні аспекти професійної діяльності [4], у дослідженні соціальної взаємодії ми повинні враховувати зазначені аспекти як такі, що визначають не тільки певне «нюансування» професійного «обміну діями», але й змістовні характеристики професії як такої.

Із сказаного випливає необхідність створення такої моделі соціальної взаємодії, в якій були б відтворені основні аспекти професійного соціумного середовища, для створення якої необхідні відповідні методологічні та теоретичні основи.

Якщо розглядати дефініцію основного поняття дослідження з огляду на головні ознаки явища, то саме ці ознаки можна трактувати як основні положення і, отже, як методологічні принципи, які в решті решт визначають сутність розуміння явища, що досліджується.